

EDWARD SNOWDEN ROZDĚLIL NEJEN AMERIKU, nýbrž i Evropu. Levice ho považuje za hrdinu, který odkryl tajné špinavé operace amerických zpravodajských služeb. Jistě, jednal podle vlastního tvrzení nezištně, na úkor vlastního pohodlí a bezpečí, podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, ale naivně. Pravice ho odsuzuje jako zrádce, který se navíc usadil v Rusku. Třebaže tvrdí, že Kremlu nepředal žádné tajné informace, které by oslabily USA, dá se tomu těžko věřit – svůj azyl musel něčím zaplatit. Jeho případ se nestal předmětem předvolebního klání Donalda Trumpa a Hillary Clintonové – oba kandidáti by se s ním „vypořádali velmi důrazně“. Zato známý kritik Ameriky dokumentarista Oliver Stone o něm natočil film jako o novodobém hrdinovi.

Kybernetický boj mezi Ruskem a Západem pokračuje. K Rusku se už dřív přidala velmi aktivně komunistická Čína. Účastní se ho nejen zpravodajské služby, ale i soukromé a státní podniky. Svědčí o tom různé hackerské útoky na kritická místa infrastruktury. Ovšem v podstatě to jsou jenom drobná štábní cvičení před případnou kybernetickou světovou válkou.

MOKRYJE DĚLA POKRAČUJÍ

I v 21. století pokračují Rusové v dezinformační válce se zbytkem světa. Dokonce ji zintenzivnili na úroveň, jakou jsme si dříve ani nedokázali představit. Rovněž zvláštní operace – říkají jim *mokryje děla* – posunuli do nové dimenze. Obdobnými akcemi se vyznamenávaly i služby západní, nikdy však neměly charakter osobní pomsty. Když Stalin rozpoutal koncem třicátých let Velký teror, někteří jeho přední vyzvědači se tomu vzepřeli. I dva generálové GRU kvůli tomu zahynuli. Ignace Reisse rozstřílel bolševický zabiják v září 1937 poblíž švýcarského Lausanne a Waltera Krivitského našli v únoru 1941 v jednom washingtonském hotelu s pistolí u hlavy, policie však sebevraždu nepotvrdila. Konec Krivitského proběhl podle přání šéfa sovětské bezpečnosti Lavrentije Beriji, který považoval za vrchol umění vraždu, která jako vražda nevypadala.

Dezinformační válka

Když se na počátku devadesátých let hroutil Sovětský svaz, převedla KGB ze své pokladny a z kasy ústředního výboru komunistické strany miliardy dolarů do západních bank. Tyto peníze použila nástupnická výzvědná služba SVR a nepochybně i vojenská GRU k zakládání firem s anglickými názvy. Vznikaly v zemích Karibiku, v Lucembursku, v Lichtenštejnsku a jinde, všude, kde existují volnější finanční poměry. Tyto podniky oficiálně deklarované jako import-export, reklamní a turistické agentury jsou ve skutečnosti rezidenturami SVR a GRU. Po celém světě rozprostřely síť filiálek, které se snaží ovlivňovat politiku a hospodářství jednotlivých států.

Andrej Lugovoj obviněný Brity z Litviněnkovy vraždy byl v roce 2011 zvolen do ruské Státní dumy a stal se členem bezpečnostního výboru.

Do dezinformační války ve velkém rozsahu se pustila KGB hned na počátku studené války a založila kvůli tomu zvláštní oddělení rozvědky. Za vietnamské války v šedesátých letech zahájila operaci Áres, která měla v Evropě vyvolat strach z americké válečné mašinerie, obavami z přítomnosti amerických atomových zbraní a výmysly o nasazení plynu se snažila infikovat nedůvěru vůči USA. Když SSSR instaloval koncem sedmdesátých let ve východní Evropě rakety středního doletu RSD-10 (kód NATO SS-20), odpověděly USA raketami *Pershing II* – a KGB zorganizovala a platila mohutné protesty proti NATO. Generál Kalugin později řekl, že v roce 1981 KGB finančně podpořila vydání 70 knih, takřka 5 tisíc článků, řadu filmů, rozhlasových a televizních pořadů.

„Státní poprava“ zběha

Alexandr Valterovič Litviněnko byl zavražděn – podle americké agentury elektronické rozvědky NSA se jednalo o „státní popravu“ nařízenou Kremlem. Zemřel 23. listopadu 2006 v Londýně na otravu radioaktivním poloniem. Jeho smrt se nepodařilo plně objasnit, ale do podezření se dostala GRU.

Vysloužilý ruský zpravodajec se narodil 4. prosince 1962 ve Voroněži. Od roku 1988 pracoval v kontrašpionážní službě KGB, po

rozpadu Sovětského svazu přešel do Federální bezpečnostní služby (*Federalnaja služba bezopasnosti* – FSB) jako odborník na organizovaný zločin. V listopadu 1998 uspořádal tiskovou konferenci, na níž tvrdil, že dostával rozkazy, které byly v rozporu se zákonem. Za čtvrt roku byl zatčen, ale soud ho osvobodil, zatkli ho i podruhé, ale zase propustili. Ovšem se zákazem opustit zemi. Báł se o svůj život, a proto tajně utekl přes Ukrajinu a Turecko do Londýna. Na letišti Heathrow požádal 1. listopadu 2000 o politický azyl. Je přirozené, že jako každého uprchlého ruského zpravodajce ho vyslyšely obě britské tajné služby MI5 a MI6.

V Anglii se stal otevřeným kritikem Putina, zejména kvůli jeho politice v Čečensku. Spřátelil se s oligarchou Borisem Berezovským, který rovněž utekl před ruským prezidentem. Litviněnko tvrdil, že teroristické útoky na činžáky v Moskvě a ve Volgodoňsku v roce 1999, během nichž zahynulo několik desítek lidí, připravila FSB a při vyšetřování to svedla na Čečence. Měla to být záminka k další válce v Čečensku.

Začátkem listopadu 2006 se Litviněnko sešel v hotelu Millenium v Londýně se dvěma bývalými kolegy – Andrejem Lugovým a Dmitrijem Kovtunem. Po několika dnech onemocněl. Po složitém pátrání dospěli lékaři k závěru, že byl otráven radioaktivním poloniem. Před smrtí obvinil ze své vraždy Putina. Britská policie dospěla k závěru, že Lugovoj a Kovtun dali polonium v restauraci nepozorovaně Litviněnkovi do čaje. Stopy po této látce vedly k oběma vrahům, k jejich letadlům, hotelu a restauraci.

Britská policie obžalovala Lugového z Litviněnkovy vraždy, ale Moskva ho ke stíhání nevydala. Ruský zákon to totiž neumožňuje. A vzápětí ruští voliči Lugového zvolili do Státní dumy (parlamentu), kde se stal členem bezpečnostního výboru.

Útoky radioaktivními látkami proti svým nepřítelům zahájila KGB/NKVD už dříve. V roce 1954 měl dvaatřicetiletý Nikolaj Chochlov zavraždit Nikolaje Okoloviče, předsedu emigrantského Lidově-pracovního svazu ruské solidarity. Chochlov mu však ve Frankfurtu oznámil, že dostal příkaz ho zlikvidovat, což neudělal. Přetrhal svazky s Moskvou a přihlásil se západním tajným službám. V roce 1957 se ho pokusili otrávit thaliem, ale nepodařilo se jim to.